

PM 2011:22 RVII (Dnr 001-2547/2010)

Kompetens och ansvar (SOU 2010:65)

Remiss från Socialdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som svar på remissen ”Kompetens och ansvar” (SOU 2010:65) hänvisas till vad som sagts i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

2009 års Behörighetsutredning har i september 2010 överlämnat betänkandet ”Kompetens och ansvar” till regeringen. Utredningen har haft i uppdrag att utreda ett antal frågor som rör behörighetsregleringen inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten, bl.a. bedöma om ytterligare yrkesgrupper bör regleras inom hälso- och sjukvården samt kartlägga och analysera förutsättningarna för en behörighetsreglering för vissa arbetsuppgifter inom socialtjänsten.

Målet med utredningens förslag ska vara att upprätthålla en hög patientsäkerhet och ett högt förtroende hos allmänheten för såväl hälso- och sjukvården som socialtjänsten. Förslagen ska också ta hänsyn till den grundlagsfästa principen om näringsfrihet. Slutligen ska utredningen utgå från de principer som idag ligger till grund för behörighet och legitimation och förslagen ska skapa goda förutsättningar att använda de specifika kompetenser som utmärker de olika yrkesgrupperna inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten på ett effektivt och flexibelt sätt.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden.

Stadsledningskontoret anser sig överlag positivt till utredningens förslag. Stadsledningskontoret delar däremot inte utredningens uppfattning att lagstifta om vilken utbildning eller kompetens som ska krävas. Stadsledningskontoret anser att det är arbetsgivarens uppgift att bedöma vilken kompetens som krävs och hur arbetet ska organiseras så att kravet på hög kvalitet och rättssäkerhet upprätthålls.

Genomförs utredningens förslag förutsätter stadsledningskontoret att staden blir kompenserad för ambitionshöjningarna.

Socialnämnden välkomnar förslaget från behörighetsutredningen att det i lag ska krävas en socionomexamen eller annan likvärdig relevant utbildning och att Socialstyrelsen får i uppdrag att utreda vad som är annan relevant utbildning.

Mina synpunkter

Jag välkomnar utredningens förslag att öka kraven på utbildningsnivå inom socialtjänsten. Stockholms stad har en god kompetens inom omsorg och socialtjänst men det är samtidigt viktigt att fortsätta arbetet med att kvalitetssäkra dessa områden.

Socialstyrelsen föreslår en rad förändringar som är positiva och sannolikt kan bidra till att öka statusen inte minst bland socialsekreterare. Samtidigt är det viktigt att innan dessa behörighetskrav som föreslås i utredningen kan träda i kraft måste först Socialstyrelsen definiera vad som ska bedömas som annan likvärdig relevant utbildning. Det är viktigt att kompetent personal ges möjlighet att validera sina kunskaper för att undvika onödiga trösklar. Detta för att säkerställa att socialtjänsten inte får en period av osäkerhet när de rekryterar.

För stadens verksamheter inom äldreomsorgen är det av stor vikt att det finns sjuksköterskor som är specialiserade på att förebygga sjukdom och främja äldres hälsa samt har goda kunskaper inom gerontologi. Jag ställer mig positiv till utredningens förslag att Högskoleverket får i uppdrag att tillsammans med Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) utreda och föreslå former för samarbete när det gäller utbildning av specialistsjuksköterskor.

Jag delar utredningens uppfattning att det är avgörande att socialsekreterarna har adekvat utbildning och goda kunskaper i socialt arbete. Inom socialtjänsten fattas dagligen många beslut som har stor påverkan på individens livssituation så det är av stor vikt att socialtjänstens arbete bedrivs rättssäkert och håller hög kvalitet. För att ha goda kunskaper och bedriva ett arbete av hög kvalitet krävs kontinuerlig kompetensutveckling, särskilt viktigt är det för socionomer som arbetar inom barnområdet. I staden finns en så kallad kompetenstrappa för socionomer framtagen. Den kan utgöra ett stöd i diskussionen om adekvat kompetensutveckling. Kompetenstrappan används idag i olika grad av stadsdelsnämnderna.

Att lagstifta om vilken utbildning eller kompetens som ska krävas för att genomföra vissa arbetsuppgifter kan sannolikt bidra till att höja yrkets status, vilket jag välkomnar. Det är viktigt att socialsekreterare får en adekvat introduktionsutbildning för att vara förberedd på de uppgifter som väntar. Däremot ser jag svårigheter med att i lag reglera hur denna introduktion ska gå till. Om denna förändring genomförs förutsätter det att finansieringsprincipen följs och att alla eventuella merkostnader i samband med ambitionshöjningen finansieras av staten.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Kompetens och ansvar” (SOU 2010:65) hänvisas till vad som sagts i denna promemoria.

Stockholm den 16 februari 2011

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilaga

Betänkandet ”Kompetens och ansvar” (SOU 2010:65), sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades till förteckningen att Miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Kommunstyrelsen

Det antecknades till protokollet att Miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

2009 års Behörighetsutredning har i september 2010 överlämnat betänkandet ”Kompetens och ansvar” till regeringen. Utredningen har haft i uppdrag att utreda ett antal frågor som rör behörighetsregleringen inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten, bl.a. bedöma om ytterligare yrkesgrupper bör regleras inom hälso- och sjukvården samt kartlägga och analysera förutsättningarna för en behörighetsreglering för vissa arbetsuppgifter inom socialtjänsten.

Målet med utredningens förslag ska vara att upprätthålla en hög patientsäkerhet och ett högt förtroende hos allmänheten för såväl hälso- och sjukvården som socialtjänsten. Förslagen ska också ta hänsyn till den grundlagsfästa principen om näringsfrihet. Slutligen ska utredningen utgå från de principer som idag ligger till grund för behörighet och legitimation och förslagen ska skapa goda förutsättningar att använda de specifika kompetenser som utmärker de olika yrkesgrupperna inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten på ett effektivt och flexibelt sätt.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 december 2010 har i huvudsak följande lydelse.

För stadens verksamheter inom äldreomsorgen är det av stor vikt att det finns sjuksköterskor som är specialiserade mot att förebygga sjukdom och främja äldres hälsa samt har goda kunskaper om gerontologi. Stadsledningskontoret ställer sig positivt till utredningens förslag att Högskoleverket får i uppdrag att tillsammans med Socialstyrelsen och SKL utreda och föreslå former för samarbete när det gäller utbildning av specialistsjuksköterskor.

Stadsledningskontoret delar utredningens uppfattning att det är avgörande att socialsekreterarna har adekvat utbildning och goda kunskaper i socialt arbete. Inom socialtjänsten fattas många beslut som har stor påverkan på individens livssituation så det är av stor vikt att socialtjänstens arbete bedrivs rättssäkert och håller hög kvalitet. För att ha goda kunskaper och bedriva ett arbete av hög kvalitet krävs kontinuerlig kompetensutveckling, särskilt viktigt är det för socionomer som arbetar inom barnområdet. I staden finns en så kallad kompetenstrappa för socionomer framtagna. Den kan utgöra ett stöd i diskussionen om adekvat kompetensutveckling. Kompetenstrappan används idag i olika grad av stadsdelarna.

Stadsledningskontoret delar också helt utredningens uppfattning att mindre erfarna personer ska ges introduktion och stöd i arbetet.

Stadsledningskontoret delar däremot inte utredningens uppfattning att lagstifta om vilken utbildning eller kompetens som ska krävas för att genomföra vissa arbetsuppgifter. Stadsledningskontoret delar inte heller utredningens uppfattning att i lag reglera hur och i vilken omfattning arbetsgivaren ska vara skyldig att ge nya socialsekreterare lämplig introduktion och stöd. Stadsledningskontoret anser att det är arbetsgivarens uppgift att bedöma vilken kompetens som krävs och hur arbetet ska organiseras så att kravet på hög kvalitet och rättssäkerhet upprätthålls.

Genomförs utredningens förslag förutsätter stadsledningskontoret att staden blir kom-

penserad för ambitionshöjningarna.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 januari 2011 att hänvisa till tjänsteutlåtandet som svar på remissen samt överlämna ärendet till kommunstyrelsen.

Ledamoten Stefan Nilsson m.fl. (MP) lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 december 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har fokuserat på utredningens förslag om behörighetsreglering av vissa yrkesgrupper inom socialtjänsten samt på en del andra yrkesgrupper som ligger nära socialtjänstens verksamhet. Dessutom har förvaltningen uppmärksammat det avsnitt i utredningen som behandlar verksamhet som ligger hälso- och sjukvården nära, så kallad alternativ- och komplementärmedicin.

Förvaltningen instämmer i utredningens uppfattning att sjukgymnasternas titel inte ska ändras till fysioterapeut. Förväxlingsrisken gentemot andra yrken där ordet terapeut ingår är stor och med tanke på hur väl inarbetad titeln sjukgymnast är skulle en förändring försvåra för patienter/konsumenter att bedöma vem som tillhör hälso- och sjukvårdspersonal och vem som inte gör det. Förvaltningen är också enig med utredaren när det gäller psykologernas önskan att få ensamrätt till yrket. En sådan ensamrätt skulle bli att skapa svårigheter när det gäller att definiera vilka arbetsuppgifter som i så fall skulle omfattas.

Sveriges Arbetsterapeuter vill att 12 månaders praktiktjänstgöring på heltid ska vara ett krav för legitimation för arbetsterapeuter, dvs efter den teoretiska utbildningen ska 12 månaders praktik krävas innan legitimation kan utfärdas. Utredningens uppfattning är att den praktiska erfarenhet som krävs ska ingå i utbildningen och att examen ska vara kriteriet för att legitimation utfärdas. Därefter har arbetsgivaren ansvaret för att anställda har den kompetens som krävs. Förvaltningen instämmer i utredningens förslag.

Behörighetsutredningen har haft i uppdrag att lämna förslag på vad som räknas till hälso- och sjukvård och vad som inte räknas dit. För att underlätta för människor att göra medvetna val föreslår utredningen att det upprättas ett register för de som utövar alternativa behandlingsformer och inte är legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. Den som vill registrera sig måste vara medlem i en yrkesorganisation inom AKM-området som har godkänts att delta i registret. Konsumentverket föreslås få ansvaret för administrationen av registret. Förvaltningens uppfattning är att de förslag som förs fram kommer att tydliggöra vad som är hälso- och sjukvård och vad som är alternativ- eller komplementärmedicin.

Behörighetsreglering innebär att man ställer krav på viss kompetens för att få använda viss titel eller för att utföra vissa arbetsuppgifter. Båda typerna av reglering kan användas samtidigt. Utredningen har tagit ställning till sådan behörighetsreglering för viss personal inom socialtjänsten. Den personal det gäller ansvarar för myndighetsutövning i sitt dagliga arbete. Utredningen föreslår att det i lag ska krävas socionomexamen eller annan likvärdig relevant utbildning. Socialstyrelsen föreslås få i uppdrag att utreda vad som är annan relevant utbildning. Förvaltningen välkomnar förslaget bli för att statusen för myndighetsutövande personal kan höjas och att kvalitetssäkringen i socialtjänsten stärks.